

Nr 2

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående utgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59; givnen Stockholms slott den 3 januari 1959.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen bifalla det förslag, om vars avlåtande föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

G. E. Sträng

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Sträng, anför efter gemensam beredning med statsrådets övriga ledamöter.

De anslag, som efter riksstatens fastställande hittills äskats för det löpande budgetåret, har sammanförts å tilläggsstat I (rskr. 1958: B 130) och uppgår till 30 500 000 kronor å driftbudgeten samt 3 880 000 kronor å kapitalbudgeten. Det å driftbudgeten anvisade beloppet avser fortsatt prisrabatterning av smör. Å kapitalbudgeten har 3 880 000 kronor anvisats för kreditgivning till Turkiet.

Vissa ytterligare anslagsäskanden avseende tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår har ansetts erforderliga och bör föreläggas riksdagen vid dess början i en sammanfattande proposition nr 2 avseende utgifter å tilläggsstat II. Skulle anslagsäskanden därutöver å tilläggsstat II under riksdagens lopp visa sig ofrånkomliga, bör dessa sammanföras i en särskild proposition, som förelägges riksdagen vid en senare tidpunkt.

De anslagsäskanden å tilläggsstat, som nu förelägges riksdagen, har tidigare denna dag anmälts. En sammanställning av de beslut om förslag till riksdagen, som Kungl. Maj:t därvid på hemställan av vederbörande föredragande enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet (*bil. 1—11*) fattat, torde få bifogas statsrådsprotokollet i detta ärende (*bihang*).

Av sammanställningen framgår, att å tilläggsstat II äskas anslag om sammanlagt 187 212 000 kronor å driftbudgeten och 78 464 000 kronor å kapitalbudgeten. Av förstnämnda belopp hänför sig icke mindre än 178 miljoner kronor — till större delen fallande på vägbyggnadsanslag — till åtgärder i arbetslöshetsbekämpande syfte. Sålunda upptar för dylika åtgärder socialdepartementets huvudtitel ett belopp av 148 miljoner kronor, kommunikationsdepartementets 25 miljoner kronor och jordbruksdepartementets 5 miljoner kronor. Till kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka äskas på försvarsdepartementets huvudtitel 6 miljoner kronor. Övriga anslag å tilläggsstat II till driftbudgeten uppgår till mindre belopp och avser vissa merkostnader och andra utgifter, vilka icke utan betydande olägenheter anses kunna uppskjutas till nästa budgetår. — Av utgifterna på tilläggsstaten till kapitalbudgeten avser 1,1 miljon kronor statens affärsverksfonder, 0,6 miljon kronor statens allmänna fastighetsfond, 0,1 miljon kronor försvarets fastighetsfond, 51,7 miljoner kronor statens utlåningsfonder — varav 50,0 miljoner kronor faller på lånefonden för bostadsbyggande och 1,0 miljon kronor på skogsväglånefonden — samt 25,0 miljoner kronor fonden för låneunderstöd, helt belöpande på räntefria lån till bostadsbyggande. Av äskandena på kapitalbudgeten hänför sig 1 miljon kronor direkt till åtgärder i arbetslöshetsbekämpande syfte, varjämte tilläggsanslagen om 75 miljoner kronor för bostadsbyggande kan sägas indirekt utgöra ett led i samma syfte.

Chefen för finansdepartementet hemställer härefter, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att godkänna de förslag, om vilka Kungl. Maj:t enligt bilagda utdrag av statsrådsprotokollet för denna dag (*bil. 1—11*) fattat beslut.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdade hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
Kerstin Bothén

Egentliga statsutgifter

Fjärde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

E. Diverse

[1] 19. **Kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka.** Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1956: 198 anvisade riksdagen å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1956/57 under fjärde huvudtiteln ett reservationsanslag av 10 000 000 kronor till Kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka. Sedermera har riksdagen efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionerna 1958: 2 och 1958: 125 å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1957/58 för ifrågavarande ändamål anvisat ytterligare (5 000 000 + 6 500 000 =) 11 500 000 kronor. Såsom framgår av propositionen 1958: 125 avses huvuddelen av ifrågavarande kostnader skola bestridas av FN. Hittills har från FN influtit 6 448 052 kronor, avseende andra kostnader för kontingenten under tiden den 1 november 1956—den 31 december 1957 än materielkostnader.

Av förenämnda propositioner framgår vidare att den svenska FN-kontingentens verksamhet ursprungligen beräknades komma att omfatta en tidrymd av sex månader från och med november 1956. Sveriges deltagande i övervakningsverksamheten har emellertid kommit att utsträckas i tiden, och enligt av Kungl. Maj:t numera meddelade beslut må kontingenten fortsättningsvis vara organiserad längst intill utgången av januari 1960. Från maj

1958 har dessutom kontingentens storlek ökat från ca 350 man till omkring 500 man (prop. 1958: 125, s. 6).

I skrivelse den 28 oktober 1958 har *försvarets civilförvaltning* gjort framställning om anvisande av ytterligare medel för FN-styrkans verksamhet. Civilförvaltningen har beräknat kostnaderna för ifrågavarande verksamhet under tiden november 1958—maj 1959, avseende kontingentens femte omgång, till 7 000 000 kronor. Härtill kommer eftersläpande utgifter avseende verksamheten före den 1 november 1958 på sammanlagt 3 000 000 kronor. Av tidigare anvisade medel beräknades dock ett belopp av omkring 4 000 000 kronor återstå oförbrukat vid utgången av oktober 1958. Enligt civilförvaltningens beräkningar uppgår således medelsbehovet för FN-styrkans verksamhet under tiden november 1958—maj 1959 till $(7\,000\,000 + 3\,000\,000 - 4\,000\,000 =) 6\,000\,000$ kronor.

Departementschefen

I enlighet med civilförvaltningens förslag beräknar jag medelsbehovet för den svenska FN-styrkans fortsatta verksamhet intill utgången av maj 1959 till 6 000 000 kronor. Eventuellt behov av medel utöver vad som nu angivits torde, liksom tidigare förutsatts, få tillgodoses från anslaget till oförutsedda utgifter. I den mån så sker bör förhållandet senare anmälas för riksdagen.

Från FN inflytande ersättningar torde bära tillgodoföras inkomstiteln Övriga diverse inkomster.

Jag hemställer således, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 6 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl Hanström

Egentliga statsutgifter

Femte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

E. Arbetsmarknadsstyrelsen med dithörande verksamhet

[1] 8. **Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.** Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 30 000 000 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 7/11 1958) inkommit med framställning om anslag å tilläggsstat för ifrågavarande ändamål.

En redogörelse för denna framställning har lämnats i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, under anslagsrubriken Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.

Departementschefen

Såsom framgår av den redogörelse jag har lämnat vid anmälan i statsverkspropositionen av ifrågavarande anslag har arbetsmarknadsläget nödvändiggjort en rad åtgärder i sysselsättningsstödande syfte, vilka beräknats medföra ett ytterligare medelsbehov under anslaget av 71 000 000 kronor för innevarande budgetår. Jag har i nämnda sammanhang räknat med att ifrågavarande medel täckes genom anslag å tilläggsstat.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 71 000 000 kronor.

[2] **9. Beredskapsarbeten på vägar och gator.** Under denna rubrik har på riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 50 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 7/11 1958) kommit in med framställning om anslag å tilläggsstat för ifrågavarande ändamål.

En redogörelse för denna framställning har lämnats i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, under anslagsrubriken Beredskapsarbeten på vägar och gator.

Departementschefen

Beredskapsarbeten måste, såsom jag närmare redogjort för i statsverkspropositionen, under innevarande vinter på grund av arbetsmarknadsläget bedrivas i avsevärt ökad omfattning, varvid liksom tidigare större delen bör utgöra vägarbeten. I nämnda sammanhang har jag beräknat det ytterligare medelsbehovet under anslaget till Beredskapsarbeten på vägar och gator till 75 000 000 kronor.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Beredskapsarbeten på vägar och gator* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[3] **10. Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.** Under denna rubrik har å riksstaten för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 100 kronor.

Arbetsmarknadsstyrelsen har (skr. 7/11 1958) kommit in med framställning om anslag å tilläggsstat för ifrågavarande ändamål.

En redogörelse för denna framställning har lämnats i statsverkspropositionen, femte huvudtiteln, under anslagsrubriken Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.

Departementschefen

Utökning av beredskapsarbetena och anskaffande av provisoriska bostäder har, såsom framgår av den redogörelse som jag lämnat i statsverkspropositionen, beräknats medföra ett med 2 000 000 kronor ökat medelsbehov för innevarande budgetår under anslaget till arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet.

Under hänvisning till det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Bengt Wilhelmsson

Egentliga statsutgifter**Sjätte huvudtiteln**

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

B. Väg- och vattenbyggnadsväsendet

[1] 8—10. **Byggande av vägar.** Det har visat sig erforderligt att i sysselsättningsfrämjande syfte under innevarande budgetår öka omfattningen av den statliga vägbyggnadsverksamheten. Skälen härför och den närmare innebörden därav har förut denna dag angivits av chefen för socialdepartementet vid anmälan under femte huvudtiteln i årets statsverksproposition av anslagen till Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m. samt Beredskapsarbeten på vägar och gator. Under hänvisning härtill samt under återopande av vad jag anfört vid anmälan i samma proposition av anslagen till Byggande av vägar och broar under sjätte huvudtiteln hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa följande reservationsanslag, att avräknas mot automobilskattemedlen, nämligen

a) Byggande av riksvägar	1 000 000 kronor:
b) Byggande av länsvägar	21 000 000 » ;
c) Byggande av ödebygdsvägar	3 000 000 » .

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Sven Swarting

Egentliga statsutgifter

Åttonde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Edenman, anmäler här efter under ecklesiastikdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

E. Universiteten, den medicinska undervisningen m. m.

[1] 88. **Bidrag till inventarier i studentbostadshus.** Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av kapitalinvesteringarna under statens utlåningsfonder (bil. 29, p. 18) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till inventarier i studentbostadshus* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 810 000 kronor.

N. Diverse

[2] 16. **Arkivstudier i Sovjetunionen.** Vid månadsskiftet augusti—september 1958 ägde förhandlingar rum i Moskva mellan chefen för svenska utrikesdepartementets arkiv kanslirådet Å. Kromnow samt chefstjänstemännen i sovjetiska utrikesministeriets historisk-diplomatiska avdelning och sovjetiska utrikesministeriets centrala arkivförvaltning rörande vissa praktiska frågor i samband med planerandet av sovjetiska och svenska historikers ömsesidiga studier i Sovjetunionen och Sverige.

Kromnow har upprättat en den 15 september 1958 dagteknad promemoria i ämnet, av vilken inhämtas bland annat följande.

I samband med statsministerns besök i Sovjetunionen kring månads-skiftet mars—april 1956 uppkom fråga om möjligheterna för svenska och sovjetiska forskare att få besöka varandras arkiv och bibliotek. Vid diskussioner i frågan mellan utrikesdepartementet och ecklesiastikdepartementet bedömdes önskvärt, att två svenska historiker, representerande respektive riksarkivet och utrikesdepartementets arkiv, utsändes till Sovjetunionen för att där under två månader i de sovjetiska arkiven uppleta och i förekommande fall filma material av svenskt intresse. Till utrikesdepartementets representant utsågs förste arkivarien W. Carlgren och till ecklesiastikdepartementets professorn i ekonomisk historia vid Göteborgs universitet A. Attman. Vid de förutnämnda förhandlingarna överenskomms bland annat att de svenska forskarna skulle besöka Sovjetunionen under oktober—december 1958 och de sovjetiska Sverige under januari—mars 1959. Delegationerna skulle själva betala sina resor och sitt uppehälle. Filmmningskostnaderna skulle däremot bestridas så, att ryssarna betalade svenskarnas filmning i Sovjet och svenskarna betalade ryssarnas filmning i Sverige. Eventuellt överskott från endera parten skulle erläggas kontant. För Sveriges del har kostnaderna beräknats enligt följande sammanställning.

De två svenska delegaternas omkostnader (resor, traktamenten och hotellkostnader)	11 240
Filmmningskostnader	30 000
Representation vid den sovjetiska delegationens besök i Sverige.	1 600
	<hr/>
	Summa kronor 42 840

Genom beslut den 9 oktober 1958 har Kungl. Maj:t förskottsvis från åttonde huvudtitelns anslag till extra utgifter anvisat högst 5 600 kronor till bestridande av kostnaderna för Attmans resa till Sovjetunionen och vistelse därstädes två månader under hösten 1958 för ifrågavarande ändamål. Därjämte har Kungl. Maj:t medgivit, att Attman likaledes förskottsvis ur nyssnämnda anslag må uppbära ersättning för mistade avlöningsförmåner. Sistnämnda ersättningsbelopp, som icke upptagits i förutnämnda kostnadsberäkning, kommer att uppgå till cirka 6 500 kronor.

Departementschefen

Den möjlighet, som erbjudit sig för svenska forskare att genomgå och i förekommande fall filma material i de ryska arkiven, har jag funnit vara av största intresse för den historiska forskningen. Jag har därför ansett mig i huvudsak kunna godtaga den i förutnämnda promemoria angivna planen för företagets genomförande. Enligt föreliggande sammanställning över kostnaderna erfordras i runt tal 43 000 kronor för ifrågavarande ändamål. Därtill kommer nyssnämnda belopp av 6 500 kronor avseende ersättning för mistade löneförmåner åt Attman. De sammanlagda kostnaderna kan sålunda beräknas till ett belopp av i runt tal 50 000 kronor, vilket synes böra anvisas som ett särskilt reservationsanslag på tilläggs-

stat II till riksstaten för budgetåret 1958/59. Jag förutsätter därvid att belopp, som anvisats för ifrågavarande ändamål från andra riksstatsanslag, skall återföras till samma anslag.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Arkivstudier i Sovjetunionen* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Sanfrid Fenger

Egentliga statsutgifter

Nionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

F. Undervisningsanstalter för jordbruk och lantmannanäringar

[1] **Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader.** Å riksstaten för innevarande budgetår är under denna anslagsrubrik uppfört ett förslagsanslag av 2 011 000 kr.

Skogs- och lantbruksakademien (skr. 29/8 1958) hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för verksamheten vid akademiens trädgårdsskola å Experimentalfältet å tilläggsstat för innevarande budgetår såsom tillägg till det särskilda driftkostnadsbidrag, som under läsåret 1957/58 utgår med 57 000 kr., för läsåret 1958/59 upptaga ett belopp å 8 000 kr. Akademien anför, att akademien i skrivelse den 30 augusti 1957 gjorde framställning om höjning av det särskilda driftkostnadsbidrag till trädgårdsskolan, som under läsåren 1953/54—1955/56 utgått med 45 000 kr. per år och under läsåret 1956/57 med 51 000 kr. Därvid hemställdes bl. a., att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att å tilläggsstat till då gällande riksstat som tillägg till ifrågavarande särskilda driftkostnadsbidrag upptaga för läsåret 1957/58 ett belopp av 14 000 kr. I anledning härav beviljades en höjning av driftkostnadsbidraget för sagda läsår, dock endast med 6 000 kr. till 57 000 kr.

Av det till lantbruksstyrelsen ingivna förslaget till inkomst- och utgiftsstat för trädgårdsskolan för läsåret 1958/59 framgår enligt akademien, att för täckande av de för skolverksamheten beräknade kostnaderna erfordras en höjning av de till skolan utgående bidragen. Akademien ser sig därför nöd-

sakad anhålla, att det särskilda driftkostnadsbidraget måtte uppräknas med ytterligare lägst 8 000 kr. till 65 000 kr.

Akademien anför slutligen, att akademien tidigare, bl. a. i samband med ställningstaganden till frågan angående sitt åtagande av huvudmannskapet för skolan, framhållit, att akademien, i den mån statsbidragen enligt gällande bestämmelser ej räcker till att bestrida de med skolverksamheten förknipade kostnaderna, icke hade annan möjlighet att täcka på så sätt inträffande brist än genom möjligen uppkommande överskott å den merkantila trädgårdsdriften. För den brist i skolans stat för läsåret 1958/59, som skulle uppkomma därest driftkostnadsbidraget icke uppräknas, kan emellertid icke påräknas täckning genom inkomster från trädgården.

Styrelsen för Norrlands trädgårdsskola i Söråker (skr. 29/8 1958) hemställer, att Kungl. Maj:t måtte bevilja skolan ett särskilt driftkostnadsbidrag av 35 000 kr. för läsåret 1958/59. Till stöd härför åberopar skolstyrelsen ett vid framställningen fogat statförslag för sistnämnda läsår.

Lantbruksstyrelsen anför, att enligt styrelsens mening båda trädgårdsskolorna, i avbidan på att ställning toges till trädgårdsskoleutredningens betänkande, såsom hittills bör få fortsätta sin verksamhet under läsåret 1958/59. Då skolorna emellertid icke kan bedriva sin verksamhet i nuvarande omfattning utan extra driftkostnadsbidrag, förordar lantbruksstyrelsen, att de jämväl för nästa läsår kommer i åtnjutande av sådana bidrag. Styrelsen tillstyrker sålunda bifall till akademiens framställning om ett extra driftkostnadsbidrag för läsåret 1958/59 å 65 000 kr., då akademien saknar möjlighet att själv bestrida ifrågavarande driftunderskott. Det av styrelsen för trädgårdsskolan i Söråker upprättade förslaget till inkomst- och utgiftsstat för skolan för läsåret 1958/59 utvisar, att skolans huvudman, Västernorrlands läns landsting — därest det extra driftkostnadsbidraget skulle utgå med oförändrat belopp å 30 000 kr. — skulle behöva tillskjuta ett belopp av 71 000 kr. Till jämförelse må enligt lantbruksstyrelsen nämnas, att sistnämnda belopp med 5 400 kr. överstiger vad landstinget beräknats få tillskjuta för täckande av driftunderskottet för skolan under budgetåret 1957/58. Vid sådant förhållande tillstyrker lantbruksstyrelsen skolstyrelsens framställning om ett extra driftkostnadsbidrag å 35 000 kr.

Departementschefen

Jag delar lantbruksstyrelsens uppfattning att utöver de till lantbruksakademiens trädgårdsskola och Norrlands trädgårdsskola i Söråker för innevarande budgetår utgående statliga driftkostnadsbidragen särskilda dylika bidrag bör — i avbidan på ställningstagandet till trädgårdsskoleutredningens betänkande — utgå till dessa skolor även för läsåret 1958/59. Däremot kan jag icke tillstyrka någon höjning av ifrågavarande särskilda bidrag. Dessa bör sålunda för sistnämnda läsår utgå med oförändrade belopp av 57 000 respektive 30 000 kronor. Jag föreslår, att riksdagens medgivande inhämtas till att beloppen får bestridas ur det förslagsanslag, som för nu löpande bud-

getår anvisats till bidrag till driftkostnader för vissa lantbruksundervisningsanstalter.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att medgiva,

att av det för budgetåret 1958/59 anvisade förslagsanslaget till Bidrag till vissa lantbruksundervisningsanstalter: Driftkostnader må till ytterligare bidrag åt i det föregående angivna trädgårdsskolor för sagda budgetår tagas i anspråk ett belopp av sammanlagt högst 87 000 kronor.

G. Övrig forsknings- och försöksverksamhet på jordbrukets område

[2] 7. Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd. Å riksstaten för budgetåret 1958/59 är under förevarande anslagsrubrik uppfört ett anslag av 100 000 kr.

Styrelsen för Föreningen för växtförädling av fruktträd hemställer i en av lantbruksstyrelsen med eget yttrande (skr. 20/8 1958) överlämnad framställning — såsom jag tidigare denna dag under likalydande rubrik anmält i statsverkspropositionen — att till växtförädlingsverksamheten under år 1959 vid institutionen Balsgård för nästa budgetår anvisas ett statsbidrag av 219 000 kr.

Föreningsstyrelsen anför i framställningen bl. a., att växtförädlingsverksamheten vid Balsgård under år 1957 fortgått enligt uppgjorda program och i stort sett i samma omfattning som tidigare. Medan arbetsuppgifterna sålunda kan genomföras planmässigt, har det tyvärr, trots alla ansträngningar, visat sig ogörligt att från enskilt håll anskaffa tillräckliga driftsmedel. Trots att största möjliga sparsamhet iakttagits och att personalen i sin helhet redan under lång tid måst begränsas till den absolut nödvändiga, uppstod för kalenderåret 1957 ett driftsunderskott av ca 61 000 kr. För att erhålla medel för verksamheten har lån mot inteckningar i föreningens fastighet måst upptagas till ett belopp av 55 000 kr. liksom ett kortfristigt borgenslån å 20 000 kr. För verksamhetsåret 1958 måste, enligt föreningsstyrelsen, ett ännu större underskott förutses, för vilket täckning helt saknas. Den på lång sikt upplagda växtförädlingsverksamheten kan ej gärna minskas eller ökas i takt med tillgången på driftsmedel. Föreningsstyrelsen anser det ej försvarligt att i kostnadsbesparande syfte ytterligare begränsa verksamheten utöver vad som redan skett. Dylika begränsningar skulle i första hand drabba arbetslönerna. Avskedanden i sådan omfattning att driftsunderskottet verksamt nedbringades skulle helt lamslå verksamheten och medföra mycket allvarliga olägenheter för lång tid framåt.

Föreningsstyrelsen framhåller i sin framställning avseende verksamhetsåret 1959 vidare, att styrelsen för balansering av budgeten för nämnda år sett sig nödsakad att räkna med ett statsanslag av 219 000 kr. Den ökning, som detta belopp utvisar i förhållande till motsvarande belopp i styrelsens

statförslag för år 1958, 200 000 kr., hänför sig icke till någon utvidgning av verksamheten utan sammanhänger huvudsakligen med automatiska löneförändringar.

Departementschefen

Genom beslut den 10 maj 1957 förordnade Kungl. Maj:t, att frågan om den av Föreningen för växtförädling av fruktträd bedrivna verksamheten vid Balsgård skulle tagas under övervägande av jordbrukshögskoleutredningen. Efter att ha undersökt olika möjligheter beträffande den lämpligaste framtida utformningen av denna verksamhet, hemställde högskoleutredningen i skrivelse den 16 juni 1958, att frågan måtte göras till föremål för en särskild utredning. Sedan Kungl. Maj:t lämnat sitt bifall härtill, tillkallade jag den 18 juni en utredningsman för att verkställa utredning rörande den organisatoriska utformningen av den fortsatta verksamheten vid Balsgårdsinstitutionen. I avbidan på utredningsmannens förslag bör föreningen — i överensstämmelse med 1958 års riksdagsbeslut beträffande statsstödet till denna under budgetåret 1958/59 — beredas möjlighet att fortsätta sin verksamhet. Såsom i det föregående redovisats har verksamheten emellertid under de senaste åren lämnat betydande underskott, vilket framkallat en likviditetskris med svårigheter för föreningen att, bland annat, utbetala löner till den fast anställda personalen. Till största delen har underskotten under åren 1957 och 1958 måst täckas genom upplåning dels i form av ett inteckningslån å 55 000 kronor, dels i form av ett kortfristigt borgenslån å 20 000 kronor. Enligt vad jag under hand erfarit har borgenslånet numera inlösts, medan inteckningslånet kvarstår. Från föreningen har uppgivits, att densamma anser sig ha möjligheter att på allmänna kreditmarknaden upptaga ett ytterligare lån å 50 000 kronor. För att föreningen skall kunna hålla verksamheten i gång ungefärligen i nuvarande omfattning fram till ingången av nästa budgetår synes ett belopp av cirka 115 000 kronor behöva tillskjutas. Då jag förutsätter, att härav 50 000 kronor kan täckas genom upptagande av oförmälda nya lån, skulle ytterligare 65 000 kronor erfordras.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 65 000 kronor.

I. Skogsväsendet

[3] 4. **Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader.** Å riksstaten för budgetåret 1958/59 är under denna anslagsrubrik uppfört ett reservationsanslag av 7 710 000 kr., som av skogsstyrelsen fördelats mellan skogsvårdsstyrelserna samtidigt med att inkomst- och utgiftsstaten fastställts för styrelserna. För att möta kostnadsökningar under år 1958 företog skogsstyrelsen en höjning av biträdestaxorna den 1 april 1958. Vid förutnämnda anslagsfördelning och statfastställelse utgick ämbetsverket från den beräknade inkomstnivån efter sagda taxehöjning.

Sedermera har emellertid vid 1958 års B-riksdag beslut fattats om ändrade lönegradsplaceringar för bl. a. skogsvårdsstyrelsernas olika länsskogvaktartjänster, vilket medfört automatiska ökningar av såväl skogsvårdsstyrelsernas avlöningsutgifter som deras omkostnader under innevarande budgetår.

Skogsstyrelsen (skr. 10/11 1958) hemställer, att å tilläggsstat för budgetåret 1958/59 anvisas 150 000 kr. för att täcka de på grund av berörda lönegradsförändringar uppkomna kostnadsstegringarna å skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag.

Styrelsen anför, att beslutet om ändrad lönegradsplacering för länsskogvaktarpersonalen påverkar skogsvårdsstyrelsernas driftskostnader såtillvida, att resekostnads- och traktamentsförmånerna fr. o. m. den 1 juli 1958 höjts för sammanlagt 320 länsskogvaktare genom att dessa på grund av genomförd uppflyttning från lönegrad A 12 till A 13 kommit att automatiskt uppflyttas från rese- och traktamentsklass C till klass B i allmänna resereglementet. En annan konsekvens av beslutet är att skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag belastas med ökade lönekostnader för 73 med omkostnadsmedel avlönade befattningar som förste länsskogvaktare, länsskogvaktare och biträdande länsskogvaktare, vilka innefattas i den räknat från den 1 juli 1958 genomförda lönegradsjusteringen.

De kostnadsstegringar, som innevarande budgetår uppkommit på grund av anförda omständigheter och som av skogsstyrelsen beräknas till 100 000 kr. för höjda traktamenten och till 50 000 kr. för höjda löner, kan enligt styrelsen ej rymmas inom ramen för tillgängliga driftsmedel. Skogsstyrelsen anför, att de ökade kostnaderna måhända till någon del skulle kunna täckas genom en höjning av skogsvårdsstyrelsernas biträdestaxor. Enligt styrelsen har ifrågavarande taxor genom den senaste höjningen emellertid nått en sådan nivå, att vidare höjningar icke bör vidtas utan yttersta försiktighet, om ej risk skall uppstå för allvarligt avbräck i skogsvårdsverksamheten. En höjning skulle f. ö., även om den genomfördes redan fr. o. m. 1 januari 1959, ej få någon mera betydande effekt förrän tidigast under april månad samma år. Oavsett när höjningarna insättes, bör emellertid enligt skogsstyrelsens mening i förevarande fall ej uttagas större andel av kostnadsökningen genom taxehöjningar än som belöper på den servicebetonade delen av personalens uppgifter eller i avrundat tal 50 procent av

ifrågavarande ökning. Återstoden bör under alla förhållanden även på längre sikt bekostas av allmänna medel.

Departementschefen

Den räknat från och med den 1 juli 1958 genomförda lönegradshöjningen för viss personal vid skogsvårdsstyrelserna, nämligen för förste länsskogvaktare, länsskogvaktare och biträdande länsskogvaktare, medför för dessa styrelser direkt och indirekt en ökad utgiftsbelastning under innevarande budgetår med sammanlagt cirka 150 000 kronor. Enligt min mening bör sagda kostnadsökning till stor del kompenseras genom en snar höjning av styrelsernas biträdestaxor. Med hänsyn till att halva budgetåret redan förflutit och till att berörda kostnader delvis hänför sig till den skogliga yrkesutbildningen vill jag emellertid förorda att ett belopp av 75 000 kronor anvisas å tilläggsstat såsom bidrag till täckande av skogsvårdsstyrelsernas ifrågavarande utgiftsökningar.

Jag hemställer, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till skogsvårdsstyrelserna: Omkostnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 75 000 kronor.

[4] 6 a. **Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, m. m.** I en inom *skogsstyrelsen* — med anledning av ett av jordbruksdepartementet under hand givet uppdrag — upprättad promemoria, vilken överlämnats till departementet den 9 december 1958, framlägges vissa förslag till åtgärder för att i sysselsättningskapande syfte intensifiera den skogsvårdande verksamheten och skogsvägbyggnandet å skogar under skogsvårdslagen.

Inledningsvis anföres i promemorian, att stöd av statsmedel redan nu utgår till vissa skogliga arbeten såsom ett led i verksamheten att bekämpa arbetslöshet. Sålunda har arbetsmarknadsstyrelsen ställt medel till skogsstyrelsens förfogande, med vilka utföres röjning m. m. såsom statligt beredskapsarbete. Som förutsättning för bidrag gäller härvid, att åtgärden ej kan stödjas med bidrag från de normala skogliga anslagen och att för arbetena anlitas, fränsett arbetsledare, enbart arbetskraft som hänvisats av arbetsmarknadsorganen.

I promemorian föreslås därefter vissa åtgärder, vilka lämpligen skulle kunna vidtagas om arbetsmarknadsläget skulle ge anledning till en sådan utökning av verksamheten med skogliga åtgärder inom det enskilda skogsbruket, som syftar till att icke bara bereda ökade sysselsättningsmöjligheter för de arbetslösa utan också till att motverka uppkomst av ytterligare arbetslöshet.

Den ytterligare medelsanvisning, som för innevarande budgetår skulle erfordras å driftbudgeten för genomförande av de föreslagna åtgärderna, har inom skogsstyrelsen beräknats till sammanlagt 7 650 000 kr. Av detta belopp hänför sig 1 000 000 kr. till statens skogsförbättringsanslag, 5 800 000 kr. till anslaget till vägbyggnader å skogar i enskild ägo, 750 000 kr. till anslaget

till åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. samt 100 000 kr. till skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag.

I fråga om medelsbehovet under de lånefonder, som kan komma att beröras av en intensifiering av här ifrågavarande verksamhet, anför skogsstyrelsen, att det såvitt nu kan bedömas ej synes föreligga något aktuellt behov att förstärka statens skogslånefond. Däremot anser skogsstyrelsen synnerligen önskvärt att skogsväglånefonden förstärkes. I detta sammanhang hänvisar skogsstyrelsen till en av styrelsen den 10 november 1958 ingiven framställning, vari hemställs bl. a., att till sistnämnda lånefond å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisas ett investeringsanslag av 1 000 000 kr.

Skogsstyrelsen anför vidare, att de angivna medelsbeloppen beräknats utifrån den förutsättningen, att bidrag visserligen skulle beviljas efter behovsprövning, men att härvid hänsyn skulle tagas även till skogsägarens behov av sysselsättning för egen del samt för av honom redan anställda.

I övrigt anföres i promemorian i huvudsak följande.

Såsom skogsstyrelsen framhållit i skrivelse den 17 november 1958 är de *prisutjämningsmedel* förbrukade, som tidigare ställts till skogsstyrelsens förfogande till åtgärder för återuppbyggnad av skogsbeståndet. Den verksamhet, som bedrivits under en följd av år med stöd av nämnda medel, måste nu upphöra, om ej ytterligare medel kan ställas till disposition. De åtgärder, som stötts med bidrag, är återväxtåtgärder efter vissa äldre avverkningar. Återväxtåtgärderna faller under skogsvårdslagens krav om reproduktionsplikt, men skyldigheten att utföra dem kan av särskilda skäl ej rimligen utkrävas. Skogsstyrelsen har hemställt, att åtgärder måtte vidtagas i syfte att utnyttja skogsvårdsfonden för fortsättning av ifrågavarande verksamhet. Om den föreslagna utvägen med hänsyn till tidsnöd m. m. skulle visa sig nu icke vara framkomlig, synes det lämpligt att nämnda återväxtåtgärder inryms bland dem, som skulle kunna stödjas med bidrag från skogsförbättringsanslaget genom tillägg av gällande författningsbestämmelser.

En förutsättning för bidragsgivning från *skogsförbättringsanslaget* är, att åtgärderna kan utkrävas enligt skogsvårdslagen. Av förarbetena till skogsvårdslagen framgår att, vad angår åtgärdernas art, ramen är relativt snäv. Ifrågavarande åtgärder är sålunda väsentligen endast återväxtåtgärder, dikning och — i vissa extrema och numera sällsynta beståndstyper — röjning. Däremot anses röjning i normala, över slutna ungskogar ej kunna inrymmas, liksom ej heller stamkvistning och givetvis icke underhåll av skogsdikningar, beträffande vilka underhållsskyldighet föreligger enligt vattenlagen eller på grund av särskilda bestämmelser.

Under normala tider torde det knappast ifrågakomma att stödja dylika åtgärder med statsbidrag. Under en konjunkturavmattning, då skogsägarens inkomster minskar, är det emellertid ej alltid möjligt för honom att bedriva dessa arbeten i normal omfattning och än mindre att öka verksamheten. Då dessutom arbetena ofta lämpar sig synnerligen väl som sysselsättningsobjekt ligger det nära till hands att tillfälligt ordna stödmöjligheter.

Om därför arbetsmarknadsläget skulle föranleda en sådan vidgad verksamhet med skogsvårdsåtgärder, som nu framhållits och som alltså ej enbart skulle rikta sig till de redan arbetslösa, kan som alternativ till ett särskilt, tillfälligt skogsvårdsanslag och eventuellt medelsanvisning över beredskapsstat med särskilda föreskrifter ifrågakomma utökning av skogsförbättringsanslaget jämte en speciell tilläggsbestämmelse i kungörelsen rö-

rande anslaget. Innebörden av tilläggsbestämmelsen skulle vara, att under tider, som Kungl. Maj:t fastställer, bidrag från anslaget må utgå även till utförande av sådana skogsvårdsåtgärder, som ej eljest stödes med statsbidrag, och i den omfattning, som läget på arbetsmarknaden kan föranleda. Bidragsverksamheten skulle givetvis utövas i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen. Genom en sådan bestämmelse skulle anslagsmedlen kunna utnyttjas för dels liknande åtgärder, som nu stödes med bidrag av medel anvisade av arbetsmarknadsstyrelsen och vid sidan av denna verksamhet, dels de åtgärder, vartill prisutjämningsmedel tidigare stått till förfogande, och dels slutligen andra skogsvårdsåtgärder, som vid olika tidpunkter kan ifrågakomma. I detta sammanhang bör beaktas, att den verksamhet med skogsrojning m. m. såsom statligt beredskapsarbete, som härövan berörts bedrivs med mycket lågprocentigt bidrag; markägaren svarar för 75 procent av den beräknade normalkostnaden för åtgärderna. Samtidigt är, såsom framgår av det anförda, bidraget förbundet med villkor om anställning av arbetslösa. Om vid sidan av denna stödform skulle öppnas den, som här skisserats med anlitande av skogsförbättringsanslaget, torde bidragsprocenten för de nämnda statliga beredskapsarbetena behöva tagas under omprövning. Åtskilliga andra skäl talar även härför. För en utökad verksamhet med bidragsgivning från skogsförbättringsanslaget enligt vad nu anförts beräknas för innevarande budgetår ett medelsbehov av 700 000 kr. och, om anslaget skulle utnyttjas även för verksamhet, till vilken bidrag tidigare utlämnats av prisutjämningsmedel, av ytterligare 300 000 kr. eller sammanlagt 1 000 000 kr.

På grund av den långt drivna mekaniseringen av skogsvägarbetena utgör de arbeten, vartill bidrag kan utgå ur *skogsväganlaget*, i stort sett sämre objekt än de åtgärder, som behandlats i det föregående om man ser enbart till möjligheterna att snabbt bereda sysselsättning för arbetslösa. Emellertid öppnar skogsvägarna nya områden för skogsvårdsåtgärder och skapar därigenom förutsättningar för ytterligare sysselsättning i skogen. Härtill kommer de fördelar, som vägbyggandet indirekt medför redan på kort sikt genom ökade industribeställningar m. m. Den nuvarande stränga begränsningen av anslagsmedlen har vidare medfört, att bidrag i huvudsak endast kan beviljas för större vägbyggnadsföretag. En vidgning av bidragsgivningen till att omfatta även något mindre vägar av lägre klass skulle medföra ökade möjligheter att sysselsätta manuell arbetskraft i vägbyggandet. Sistnämnda mindre vägarbeten kan, särskilt om de berör endast en eller ett fåtal markägare, planläggas med kort varsel och utan tidskrävande laga förordningar rörande fördelning av väghållningskostnad m. m. Men framförallt finnes, särskilt i Norrland samt Kopparbergs och Värmlands län, ett flertal större företag redan planlagda, vilka skulle kunna igångsättas redan innevarande budgetår. En snabbinventering hos skogsvårdsstyrelserna av omfattningen av de skogsvägarbeten, som skulle kunna igångsättas som beredskapsåtgärder innevarande budgetår, har visat att för ändamålet erfordras ett sammanlagt bidragsbelopp av 5 800 000 kr. Av detta belopp hänför sig 3 400 000 kr. till Norrland, 1 700 000 kr. till Kopparbergs och Värmlands län samt 700 000 kr. till landet i övrigt.

Det finns sålunda goda möjligheter att öka vägbyggnadsverksamheten redan innevarande budgetår, om läget på arbetsmarknaden skulle ge anledning därtill och bidragsmedel anvisas för ändamålet.

Verksamheten i samband med *norrländska skogsproduktionsanslaget* bedrivs så, att s. k. skogsvårdsområden bildas och skogsvårdsplaner upprättas, som upptager behövliga skogsvårdsåtgärder. Kontrakt skrives mellan skogsvårdsstyrelsen och markägarna om utförande under en 10-årsperiod av de i skogsvårdsplanen angivna åtgärderna under förutsättning att stats-

bidrag beviljas för de bidragsberättigade åtgärderna. Bildandet av nya skogsvårdsområden binder sålunda framtida bidragsmedel för en relativt lång tid. Med hänsyn härtill ävensom till det förhållandet, att bidragsbestämmelserna i samband med anslaget är under omprövning, synes det olämpligt att på grund av en — som man får hoppas — tillfällig sysselsättningskris avsevärt utöka verksamheten med planläggning av nya områden. Däremot kan det vara angeläget att forcera utförandet av åtgärder inom redan bildade skogsvårdsområden, varvid det kan ifrågakomma att vidga verksamheten till att i större utsträckning omfatta även skogsvägbyggnad. I de landsdelar det här gäller — i huvudsak lappmarkerna — är det knappast möjligt att under den korta våren och försommaren planlägga och igångsätta nya vägföretag i nämnvärd omfattning. En utökning av verksamheten i samband med produktionsanslaget under innevarande budgetår måste därför väsentligen inskränka sig till redan upprättade arbetsplaner och därutöver vissa åtgärder, som snabbt kan planläggas såsom röjningar m. m.

Den vidgning av verksamheten i samband med skogsvårdsanslagen, som behandlats i det föregående, kan givetvis ej försiggå utan att *skogsvårdsstyrelsernas omkostnader* stiger. Delvis täckes denna omkostnadsökning automatiskt. Skogsproduktionsanslaget får nämligen utnyttjas även för skogsvårdsstyrelsernas omkostnader i samband med verksamheten, och vad skogsväganlaget beträffar har en begränsad del därav på senare tid fått användas för anlåtande vid skogsstyrelsen och skogsvårdsstyrelserna av skoglig och teknisk expertis och tillfällig arbetskraft för vägbyggnadsändamål. Nämnda del av anslaget har utgjort ca 3 procent. Då det för nu ifrågavarande ökning av verksamheten torde bli nödvändigt att i högre grad än eljest anlita privata förrättningsmän, synes det skäligt, att nämnda andel ökas till 5 procent. Vad slutligen verksamheten med skogsförbättringsanslaget beträffar, synes skogsvårdsstyrelsernas stegrade omkostnader behöva täckas genom ökad medelsanvisning under omkostnadsanslaget.

Beträffande förslaget om förstärkning av skogsväglånefonden hänvisar skogsstyrelsen bl. a. till följande i styrelsens anslagsäskanden för budgetåret 1959/60 anförda motivering.

Efterfrågan på lån ur fonden, som de första åren var mycket obetydlig, har på sistone blivit ganska livlig beroende på, bl. a., det ökade vägbyggnadsbehovet. En hos skogsstyrelsen inneliggande men ej slutbehandlad låneframställning upptager hela det belopp, som nu finns disponibelt, omkring 50 000 kr., och flera lånebehövande har måst avvisas på grund av bristande medelstillgång. Statsmakterna har i andra sammanhang visat sitt intresse för skogsvägnätets utbyggnad. Sålunda förbättrades bidragsmöjligheterna avsevärt, när 1957 års riksdag ökade medelsanvisningen under skogsväganlaget från 2 500 000 kr. till 7 500 000 kr. Däremot avvisade samma års riksdag (prop. nr 40) förslag av 1955 års skogsvårdsutredning att skogsväglånefonden skulle förstärkas med 1 000 000 kr. Skogsstyrelsen får framhålla att trots väganlagets höjning dessa medel likväl måste reserveras för, i huvudsak, större skogsvägar med många intressenter. Endast i rena undantagsfall torde det bli möjligt att med anslagsmedlen stödja tillkomsten av smärre skogsvägar med en eller ett fåtal delägare. Även dessa vägar kan emellertid dra stora kostnader för den särskilde skogsägaren, och behov föreligger ofta att underlätta dennes finansiering av anläggningen. Utbyggnad av det sekundära skogsvägnätet är en förutsättning för utnyttjandet av de skogliga stamvägarna och därmed för stamvägnätets vidare utveckling. Det synes därför skogsstyrelsen angeläget, att den stalliga stödverk-

samheten även omfattar långivning i icke alltför snäv utsträckning. Härigenom skulle underlättas finansiering av dels sådan skogsvägbyggnad, som ej stödes med statsbidrag, dels sådan där bidraget icke utgör tillräcklig hjälp.

I yttrande över skogsstyrelsens den 9 december 1958 avgivna promemoria anför *arbetsmarknadsstyrelsen* i huvudsak följande.

Det är under nuvarande konjunkturavmattning av stor betydelse från arbetsmarknadssynpunkt att en ökning av verksamheten med skogsvårdsarbeten och skogsvägbyggnad icke hindras genom bristande tillgång på medel för statsbidrag till verksamheten. Styrelsen tillstyrker därför de anslagsäskanden som av skogsstyrelsen framställts i föreliggande PM.

I samband med sin anhållan om utökning av statens skogsförbättringsanslag har skogsstyrelsen föreslagit, att under tider, som Kungl. Maj:t fastställer, bidrag från anslaget i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen må kunna utgå även till utförande av sådana skogsvårdsåtgärder, som ej eljest stödes med statsbidrag. När läget på arbetsmarknaden motiverade stödåtgärder, skulle anslagsmedlen därigenom kunna utnyttjas bl. a. för åtgärder liknande de som nu utföres med anslag anvisade av arbetsmarknadsstyrelsen.

Då syftet med förslaget — att vid sidan av sistnämnda arbeten bereda tillgång till sysselsättningsarbeten inom skogsvården — i viss utsträckning torde kunna tillgodoses genom den föreslagna ökningen av nuvarande statsbidragsverksamhet utan ändring i gällande författningar, bör, enligt styrelsens mening, i första hand denna utväg utnyttjas jämsides med skogsvårdsarbeten i form av beredskapsarbeten — som visat sig vara en lämplig och framkomlig väg — för att öka sysselsättningen. Den föreslagna utvidgningen till nu icke statsbidragsberättigade företag synes tills vidare böra anstå i avvaktan på att ytterligare erfarenheter vinnes i fråga om de nu pågående skogsvårdsarbetena för arbetslösa.

I en senare promemoria har *skogsstyrelsen* den 19 december 1958 gentemot arbetsmarknadsstyrelsen invänt, att möjligheterna att utöka verksamheten i samband med statens skogsförbättringsanslag redan under innevarande budgetår är ytterst begränsade, om bidragsbestämmelserna ej ändras. Enligt skogsstyrelsen torde nämligen alla föreliggande och enligt nuvarande bestämmelser kvalificerade ansökningar om bidrag för återväxtåtgärder kunna tillgodoses med redan anvisade anslagsmedel. En ökad verksamhet måste därför huvudsakligen inriktas på den andra verksamhetsgrenen, som kan stödjas med förevarande anslagsmedel, nämligen skogsdikning. Helt andra möjligheter till ökad sysselsättning inom skogsvården skulle öppnas redan innevarande budgetår genom sådan tillägsbestämelse i kungörelsen rörande statens skogsförbättringsanslag, som föreslagits i skogsstyrelsens förut omförmälda promemoria av den 8 december 1958.

I en den 18 december 1958 inhämtad skrivelse har *generaldirektören och chefen för domänstyrelsen* bl. a. anfört, att domänverket, trots de synnerligen ogynnsamma avsättningsförhållandena för virke för nästkommande år, anser sig enligt domänstyrelsens generalförslag för år 1959 kunna vidta sådana åtgärder, att den fast anställda arbetskraften skall ha arbete under

vintern och att sysselsättningsmöjligheterna under övriga delar av året skall bli ganska goda för dem, som brukat arbeta hos domänverket.

I skrivelsen uttalas vidare, att domänstyrelsen anser det självfallet att, sedan domänverket sålunda planlagt sysselsättningen för nästa år så långt med egna krafter är möjligt, de objekt för beredskapsarbeten, som verket kan erbjuda, skall ställas till allmänt förfogande. Generaldirektören erinrar därvid om att diskussioner i förevarande avseende sedan våren 1958 förts med arbetsmarknadsstyrelsen och under hösten också med jordbruksdepartementet. Enligt vad som anföres i skrivelsen, kommer domänverket att under innevarande vinter försöksvis igångsätta ett antal skogsvägbyggnader till en kostnad av 1,8 milj. kr., närmast för att skaffa erfarenhet om möjligheterna att till kommande år — delvis genom nya byggnadsmetoder — anskaffa beredskapsobjekt för vinterarbeten. Vidare inventeras omedelbart alla vägföretag, som kan igångsättas innevarande vinter med hänsyn till befintliga planer m. m. Särskilt överväges därvid möjligheten att utföra förstärknings- och förbättringsarbeten å befintliga vägar. Därjämte sker omedelbart en inventering av de husbyggnadsarbeten av alla slag, som kan igångsättas i januari månad och utföras i vinter. Domänstyrelsen avser att söka färdigställa största möjliga antal vägplaner för möjliggörande av igångsättande av vägföretag som beredskapsarbeten på kronans skogar från instundande sommar och senare. Angivna arbeten bör enligt generaldirektören bekostas av andra medel än domänverkets, vilket arbetsmarknadsstyrelsen skulle under hand förklarat sig införstådd med.

Departementschefen

I nuvarande läge på arbetsmarknaden är det angeläget att än mer öka de statliga insatserna för igångsättande och genomförande av skilda slag av skogliga arbeten. Med hänsyn härtil vill jag föreslå, att särskilda medel ställas till skogsstyrelsens förfogande för bidrag till sådana vägbyggnadsarbeten å enskilda skogar som anses önskvärda och lämpliga att utföra i sysselsättningsfrämjande syfte. Emellertid är det av betydelse att i samma syfte kunna intensivifiera anläggandet av skogsbilvägar även å kronans skogar och å de ecklesiastiska skogarna. Av denna anledning anser jag mig böra förorda att medel i detta sammanhang skall genom anslagsanvisning över budgeten ställas till förfogande jämväl för sysselsättningsstödjande åtgärder av sistberört slag. Den sammanlagda medelsanvisningen för nu angivna ändamål — vilken torde böra ske under ett å tilläggsstat II till gällande riksstat upptaget nytt reservationsanslag, förslagsvis benämnt Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, m. m. — föreslår jag till 5 000 000 kronor.

Det föreslagna nya anslaget, som får anses ha tillfällig karaktär, bör avräknas mot automobilskattemedlen och disponeras av vederbörande myndigheter — efter samråd med arbetsmarknadsstyrelsen — uteslutande till vägbyggnadsarbeten i sysselsättningsfrämjande syfte. För medelsdispositionen skall gälla de särskilda bestämmelser och villkor i fråga om arbetsfö-

retagens lokalisering, anlåtande av arbetskraft m. m. som arbetsmarknadsstyrelsen finner erforderliga från arbetsmarknadspolitiska synpunkter.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att senare på grundval av från arbetsmarknadsstyrelsen, skogsstyrelsen, domänstyrelsen, andra statliga skogsförvaltande myndigheter ävensom ecklesiastika myndigheter inhämtade uppgifter bestämma hur nyssnämnda belopp av 5 000 000 kronor skall fördelas på de olika berörda myndigheterna. Medlen i fråga bör i allt väsentligt tagas i anspråk endast för anläggandet av skogsbilvägar i Norrland och angränsande områden.

För bidragsgivningen till väganläggningar å enskilda skogar bör samma bestämmelser gälla som för bidragsverksamheten med medel från det ordinarie riksstatsanslaget Vägbyggnader å skogar i enskild ägo. Beträffande de medel som skall ställas till ecklesiastika myndigheters förfogande torde Kungl. Maj:t få meddela erforderliga särskilda föreskrifter.

Såsom ett komplement till den här föreslagna särskilda medelsanvisningen till vissa vägbyggnader å enskilda och statliga skogar, m. m. synes behöfligt att förstärka skogsväglånefondens kapital. Det är av vikt att söka undvika att såsom sysselsättningsobjekt lämpliga skogsvägarbeten i vissa fall förhindras eller fördröjes på grund av brist på lånemöjligheter — ofta avseende kortfristiga lån — för den eller dem som avser igångsätta arbetena. Jag förordar därför att sagda fond erhåller ett kapitaltillskott av 1 000 000 kronor.

Någon förstärkning av skogsvårdsstyrelsernas omkostnadsanslag i samband med en intensifierad utbyggnad av skogsbilvägarna är jag icke beredd föreslå. Ej heller vill jag förorda någon särskild tilläggsstatsanvisning under riksstatens nionde huvudtitel i syfte att öka sysselsättningsmöjligheterna i fråga om skogsvårdsarbeten. Ehuru jag är synnerligen angelägen att dylika arbeten skall kunna komma till stånd i all den utsträckning som kan befinnas möjlig, anser jag nämligen för min del det vara lämpligast att de härför erforderliga medlen alltjämt utgår från femte huvudtitelns anslag till bekämpande av arbetslösheten. Någon medelförstärkning under statens skogsförbättringsanslag och anslaget Åtgärder för ökad skogsproduktion i Norrland m. m. finner jag mig sålunda ej kunna tillstyrka. Till normalt icke statsbidragsberättigade åtgärder har arbetsmarknadsmyndigheterna möjlighet att från sagda arbetslöshetsanslag utbetala statsstöd med 25 procent av kostnaderna. Jag förutsätter att dessa möjligheter kommer att även i fortsättningen utnyttjas så långt det kan befinnas erforderligt och rimligt vad gäller alla slag av skogsvårdsåtgärder, vilka enligt gällande regler ej kan främjas med bidrag från ordinarie riksstatsanslag.

I detta sammanhang vill jag erinra om att Kungl. Maj:t genom beslut den 19 december 1958 medgivit överskridande av anslaget Bidrag till vissa skogsbrukskurser m. m. för att därigenom giva skogsstyrelsen och arbetsmarknadsstyrelsen möjlighet att anordna skoglig kursverksamhet för inom skogsbruket och lantbruket friställd arbetskraft. Nyssnämnda dag har

Kungl. Maj:t även, i syfte att stimulera deltagandet i vissa av hushållningssällskap anordnade kurser för arbetslösa lantarbetare, medgivit, att till deltagare i dylik kurs må, utöver de förmåner som hittills utgått, tills vidare utbetalas arbetspremier med ett belopp av högst 5 kronor för dag i den mån kostnaden härför kan täckas av hushållningssällskapet tillkommande inkomst av arbete, som utförts vid kursen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor, att avräknas mot automobilskattemedlen.

[5] 28. **Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.** Under åberopande av vad jag denna dag anført vid anmälan i statsverkspropositionen av äskandena om anslag för nästa budgetår under förenämnda anslagsrubrik (bil. 11, p. 136) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 535 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

R. Henriksson

Egentliga statsutgifter

Tionde huvudtiteln

Utdrag av protokollet över handelsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för handelsdepartementet, statsrådet Lange, anmäler härefter under handelsdepartementets handläggning hörande ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

B. Kommerskollegium m. m.

[1] **Kommerskollegium: Avlöningar.** Under åberopande av vad jag tidigare denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av förenämnda anslag (bil. 12, p. 4) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att den i avlöningsstaten för kommerskollegium upptagna anslagsposten till Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal må för budgetåret 1958/59 överskridas med högst 49 000 kronor.

H. Diverse

[2] 7. **Avsättning till fonden för idrottens främjande.** Detta anslag har för innevarande budgetår uppförts med 10 300 000 kronor.

Kungl. Maj:t anvisade den 28 december 1956, efter hemställan av stadionstyrelsen, ett belopp av 375 000 kronor ur fonden för idrottens främjande såsom ett första anslag för ombyggnad av Stockholms stadion i huvudsaklig överensstämmelse med ett av styrelsen i promemoria den 21 december 1956 framlagt förslag. Samtidigt föreskrevs, att slutliga ritningar beträffande byggnadsarbetena skulle underställas byggnadsstyrelsen för godkännande.

Kostnaderna för ombyggnaden beräknades i promemorian till sammanlagt 2 400 000 kronor.

Arbetena omfattade bl. a. utökning av löparbanans omkrets från 385 till 400 meter, omdränering av såväl löparbana som fotbollsplan, förlängning av löparbanans uppbromsningssträcka samt utökning av ett flertal ansatsbanor. Arbetena avsåg också uppförande av ny fondläktare, då det hade visat sig, att åskådarutrymmena vid stora evenemang var för små. Genom tillbyggnaden ökades antalet åskådarplatser med 6 300, och samtidigt tillgodosågs behovet av utökade lokaler för tävlande och funktionärer, för manövrering av ljus och ljud, för sanitära anordningar m. m. I stadionstyrelsens skrivelse framhölls, att ombyggnaden var nödvändig för att Europamästerskapen i fri idrott 1958, som planerades äga rum i Stockholm, skulle kunna genomföras programenligt. Annan lämplig idrottsarena än Stadion fanns ej att tillgå i Stockholm, och det förklarades uteslutet, bl. a. på grund av bristande tillgång på funktionärer samt otillräckliga inkvarteringsmöjligheter för gästande idrottsmän och ledare, att förlägga tävlingarna till annan ort i Sverige.

Under sommaren 1957 anvisade Kungl. Maj:t ur idrottsfonden ytterligare 1 400 000 kronor för ombyggnadsarbetena, och det räknades med att viss fortsatt medelsanvisning ur fonden skulle erfordras för arbetenas slutförande. Emellertid uttalade riksdagens statsutskott vid behandlingen av det för budgetåret 1957/58 å tionde huvudtiteln äskade anslaget till Avsättning till fonden för idrottens främjande (SU nr 10, p. 117), att den extra belastning på idrottsfonden, som utgifterna för stadionbygget innebar, minskade möjligheterna att inom övriga delar av landet ur fonden erhålla bidrag, vilket icke kunde anses tillfredsställande. Utskottet ansåg, att det därför borde undersökas om icke Stadion i annan ordning än medelst ianspråktagande av idrottsanslaget skulle kunna finansiera återstoden av byggnadskostnaderna. Dessa uttalanden godkändes av riksdagen.

I anledning av vad sålunda förekommit anmälde jag i 1958 års statsverksproposition (X ht, s. 227 och 228), att jag hade för avsikt att föreslå Kungl. Maj:t att idrottsfonden skulle tillföras särskilda medel av inkomsterna från en extra tipsomgång under våren 1958, vilket tillskott skulle få disponeras för bl. a. stadionbygget i den utsträckning Kungl. Maj:t vid sin prövning av ärendet kunde finna skäligt. Riksdagen meddelades sedermera (SU nr 10, p. 118) att jag ämnade föreslå Kungl. Maj:t att en del av inkomsterna från ytterligare en extra tipsomgång skulle tillföras idrottsfonden och få disponeras för vissa idrottsplatsbyggen, däribland stadionbygget. Härefter anvisade Kungl. Maj:t för ändamålet i olika omgångar under 1958 med tillstyrkande av riksidrottsförbundet ytterligare 1 815 000 kronor, utgörande det belopp, som tillfördes idrottsfonden genom de båda extra tipsomgångarna.

Den ursprungliga kostnadsramen för ombyggnaden av stadion har väsentligt överskridits. I oktober 1957 angavs kostnaderna till 3 150 000 kronor. Sedermera beräknades de till 3 800 000 kronor, och i skrivelse den 29 no-

vember 1958 uppskattar stadionstyrelsen de sammanlagda kostnaderna till 4 400 000 kronor. Hittills har ur idrottsfonden anvisats 3 590 000 kronor. Styrelsen hemställer nu om resterande belopp, 810 000 kronor. I skrivelsen understrykes, att den föreliggande kostnadsberäkningen är approximativ, eftersom de slutliga utredningarna om byggnadskostnaderna försenats, dels genom ordinarie stadionchefens sjukdom, dels genom att slutfakturor från flera entreprenörer, däribland huvudentreprenören, ännu icke föreligger.

Beträffande anledningen till kostnadsökningarna framhåller styrelsen — som erinrar om att betydande överskridanden av ursprungligen beräknade kostnader förekommit även vid andra idrottsplatsbyggen — att det här varit fråga om att inkomponera en modern läktarbyggnad i en byggnad, å vilken lagstiftningen till skydd för byggnadsminnesmärken är tillämplig. Därjämte har det under byggnadsarbetets gång visat sig nödvändigt att utföra en hel del kostnadskrävande reparationer, till stor del på grund av eftersatt underhåll. Styrelsen pekar också på den tidsnöd, som präglade i första hand projekteringsarbetet men även själva byggnadsarbetenas utförande, särskilt i slutskedet. Styrelsen anför härom bl. a. följande.

Tiden mellan beslutet om ombyggnaden och den tidpunkt, då bygget måste igångsättas, för att tidsschemat skulle kunna hållas, var, har det visat sig, för knapp. Det har emellertid ej kunnat förutses, vare sig av konsultexperter eller av styrelsen, att den knappa projekteringstiden skulle få så omfattande konsekvenser, förrän dessa konsekvenser började framträda i och med att de olika byggnadsdetaljerna började närma sig färdigt skick. Det är först på detta stadium, som projekteringsbristerna konstaterats och måst rättas till, varvid detta i viss utsträckning skett i form av extraarbeten utanför den antagna entreprenaden, eftersom ifrågavarande arbeten antingen icke funnits medtagna i de ursprungliga handlingarna eller måst göras vid en tidpunkt, när gjorda beskrivningar icke — på grund av tidsbrist eller i vissa fall väderleksförhållanden — kunnat följas.

Styrelsen omtalar att en inom styrelsen utsedd särskild byggnadskommitté med stadionchefen som verkställande ledamot har följt byggnadsarbetena och att alla med bygget sammanhängande frågor har diskuterats med särskilt anlitate fackmän. På samma sätt har kostnadsberäkningar upprättats med anlitage av byggnadsekonomisk expertis. Styrelsen har därför icke ansett sig ha anledning betvivla de ekonomiska kalkylernas hållbarhet. Såväl styrelsen som byggnadskommittén har också varit av den uppfattningen, att bygget skulle planenligt bli färdigt i juni 1958 utan forcering eller extra kostnader. Småningom gjordes visserligen från entreprenörens sida framställning om extra arbetskraft för undvikande av försening, men styrelsen framflyttade då tiden för arbetenas slutförande med cirka två månader. Bygget fick trots detta forceras i slutskedet, medförande övertidsarbete och fördyring. De ökade byggnadskostnaderna tillskrives också besvärliga väderleksförhållanden under vintern 1958. Styrelsen är emellertid angelägen att understryka, att då utvecklingen stod klar, sökte byggnadskommittén på allt sätt hålla nere kostnaderna, bl. a. genom beslut om enklare standard än som från början hade projekterats.

Y t t r a n d e

Sveriges riksidrottsförbund har icke något att invända mot ombyggnaden men motsätter sig bestämt att i fonden för idrottens främjande nu resterande medel disponeras såsom bidrag till stadions ombyggnad. Förbundet tillstyrker att det ytterligare medelsbehovet för ombyggnaden tillgodoses genom att fonden tillföres härför erforderligt anslag å tilläggsstat.

Departementschefen

Stockholms stadion uppfördes till de olympiska spelen år 1912. Anläggningen har under årens lopp föga ändrats eller moderniserats och motsvarade före nu ifrågavarande byggnadsarbeten icke de krav, som i dag ställes på en storarena för idrott. För genomförande av Europamästerskapen i fri idrott sommaren 1958 var därför en upprustning och modernisering av såväl idrottsbanor som åskådarutrymmen nödvändiga. Förekomsten i landets huvudstad av en idrottsanläggning med friidrottsbanor av internationellt godkända mått och med större publikkapacitet än stadions dåvarande, ansågs för övrigt, bl. a. från riksidrottsförbundets sida, vara en angelägenhet av vikt även för idrottsrörelsen i allmänhet.

Ombyggnadsarbetena i stadion är nu avslutade. Kostnaderna kommer att uppgå till cirka 4 400 000 kronor mot ursprungligen beräknade 2 400 000 kronor. Fördyringarna har enligt stadionstyrelsen sin grund i lönestegringar, svåra väderleksförhållanden, forcerad arbetstakt och oförutsedda reparationsbehov. Med hänsyn bland annat till storleken av överskridandet, som motsvarar mera än 80 procent av de ursprungligen beräknade kostnaderna, har Kungl. Maj:t den 5 december 1958 på min anmälan uppdragit åt byggnadsstyrelsen att granska ombyggnadsarbetena och kostnaderna för dessa.

Till bestridande av utgifterna för arbetena har hittills ur idrottsfonden anvisats sammanlagt 3 590 000 kronor, varav efter uttalandet i frågan av 1957 års riksdag 1 815 000 kronor, motsvarande det belopp som tillförts idrottsfonden av inkomsterna från två under våren 1958 anordnade extra tipsomgångar. Eftersom jag tidigare hoppats att en del av sistnämnda belopp skulle räcka till bidrag även till vissa andra idrottsplatser, vill jag här inskjuta att, såvitt nu kan bedömas, behållningen å idrottsfonden kommer att medge medelsanvisning även till dessa. Ett av riksidrottsförbundet nyligen framlagt förslag härom kommer inom kort att anmälas för Kungl. Maj:t.

Stadionstyrelsen förfogar icke över några medel som kan användas för byggnadsarbetena. Därest de sammanlagda utgifterna för ombyggnadsarbetena kommer att stanna vid 4 400 000 kronor, fordras alltså anvisande av ytterligare 810 000 kronor. Beloppet har dock av olika skäl ännu icke kunnat fastställas definitivt. Först om någon månad kan den slutliga beräkningen föreligga. Emellertid är det, enligt vad jag inhämtat, icke möjligt att uppskjuta betalningen av de resterande byggnadskostnaderna till nästa budgetår. Jag föreslår därför att i samband med övriga äskanden av medel å till-

läggsstat II till riksstaten för innevarande budgetår erforderligt belopp upptages under anslaget till Avsättning till fonden för idrottens främjande. Tillägg vidare bör det av stadionstyrelsen angivna beloppet, 810 000 kronor, godtagas. Då slutgiltig beräkning av beloppet föreligger, torde riksdagen genom vederbörande utskott få underrättas härom.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett anslag av 810 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Rutger Croneborg

Egentliga statsutgifter

Elfte huvudtiteln

Utdrag av protokollet över inrikesärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för inrikesdepartementet, statsrådet Johansson, anmäler härefter under inrikesdepartementets handläggning hörande ärende angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

B. Medicinalstaten samt hälso- och sjukvården

[1] 63 a. Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m. Under hänvisning till vad jag tidigare denna dag anført i statsverkspropositionen (bil. 13, p. 62) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m.* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett reservationsanslag av 867 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Ingemar Nygren

Kapitalinvesteringar

Försvarsdepartementet

Utdrag av protokollet över försvarsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för försvarsdepartementet, statsrådet Andersson, anmäler härefter under försvarsdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

IV. Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Arméns delfond

[1] 10 a. Återställande av vissa genom brand förstörda byggnader. I skrivelse den 21 oktober 1958, varöver statskontoret avgivit utlåtande, hemställer *fortifikationsförvaltningen* att till ämbetsverkets förfogande måtte ställas — såvitt här är fråga — *dels* ett belopp av sammanlagt 198 000 kronor för återställande av vissa byggnader, som förstörts eller skadats genom brand, nämligen flygel vid artillerigården i Stockholm, byggnad för reservkraftaggregat m. m. vid Trutbo, övningsförråd och bastu vid Svea livgarde samt verkstadsbyggnad vid provskjutningscentralen i Karlsborg, *dels ock* ett belopp av 55 000 kronor för täckande av kostnaderna för uppröjning av den gamla byggnadsplatsen för det nedbrunna ridhuset inom livgardes-skvadronens (K 1) etablissement och iordningställande av ridplan därstädes (jfr prop. 1958: 2, s. 46).

Departementschefen

Jag kan endast tillstyrka att särskilda medel anvisas för återuppförande av byggnaden för reservkraftaggregat vid Trutbo och verkstadsbyggnaden

vid provskjutningscentralen i Karlsborg, vilka byggnader helt förstörts av brand. Enligt fortifikationsförvaltningens beräkningar uppgår kostnaderna för dessa arbeten till 92 000 kronor. Jag föreslår att medel härför anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Återställande av vissa genom brand förstörda byggnader* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 92 000 kronor.

Marinens delfond

[2] 17 a. *Återställande av en genom brand förstörd byggnad.* I förenämnda skrivelse den 21 oktober 1958 hemställer *fortifikationsförvaltningen* vidare att till ämbetsverkets förfogande måtte ställas *dels* ett belopp av sammanlagt 32 000 kronor för återställande av kasern på Berga och förlägningsbarack vid Gullmarns örlogsdepå, vilka byggnader skadats respektive förstörts genom brand, *dels ock* ett belopp av 30 000 kronor för röjningsarbeten efter en nedbrunnen förrådsbyggnad på Galärvarvet vid Stockholms örlogsvarv.

Departementschefen

Jag kan endast tillstyrka att särskilda medel anvisas för återuppförande av förlägningsbaracken vid Gullmarns örlogsdepå, vilken byggnad helt förstörts av brand. Enligt fortifikationsförvaltningens beräkningar uppgår kostnaderna härför till 20 000 kronor. Jag föreslår att detta belopp anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår och hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Återställande av en genom brand förstörd byggnad* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 20 000 kronor.

V. Statens utlåningsfonder

[3] 1 a. *Värnpliktslånefonden.* Värnpliktslånefonden inrättades enligt beslut av 1945 års riksdag (skr. nr 285) för utgivande av värnpliktslån till värnpliktigt befäl ävensom till visst avgående fast anställt manskap. Med stöd av riksdagens bemyndigande meddelade Kungl. Maj:t genom kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 494) bestämmelser angående lån från värnpliktslånefonden. Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1947: 143 medgav riksdagen att lån från värnpliktslånefonden skulle få utgå även till under fredsmässig militärtjänstgöring skadade och bemyndigade Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser härom. Sådana bestämmelser har meddelats genom kungörelse den 20 juni 1947 (nr 258) angående ändring i vissa delar av kungörelsen den 29 juni 1945 (nr 494) angående lån från värnpliktslånefonden.

Efter förslag av Kungl. Maj:t i propositionen 1958: 110 har riksdagen vidare medgivit att lån från fonden må utgå till vissa arméingenjörer vid tygtekniska kåren under utbildning vid teknisk högskola. I brev den 29 augusti 1958 har Kungl. Maj:t medgivit att dylika lån må utgå med sammanlagt högst 55 000 kronor under ett och samma budgetår.

För fondens verksamhet har för budgetåren 1945/53, 1954/56 och 1957/58 anvisats sammanlagt 3 100 000 kronor, varav 100 000 kronor för budgetåret 1957/58.

Försvarets socialbyrå har i skrivelse den 5 september 1958 hemställt att till värnpliktslånefonden måtte på tilläggsstat för budgetåret 1958/59 anvisas ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Enligt socialbyråns egna sammanställningar över handläggningen av ärenden rörande lån från värnpliktslånefonden har intill den 1 juli 1958 lån beviljats med sammanlagt 5 977 130 kronor. Vid utgången av budgetåret 1957/58 har alltså utöver det i fonden investerade kapitalet utlånats 2 877 130 kronor, vilket belopp i sin helhet borde ha täckts av medel, som i form av återbetalningar på tidigare beviljade lån inflyter till fonden. Den 30 juni 1958 förelåg emellertid ett underskott i värnpliktslånefonden om i runt tal 30 000 kronor. Socialbyrån erinrar vidare om att Kungl. Maj:t intill utgången av budgetåret 1957/58 medgivit avskrivningar av statsverkets fordran hos enskilda värnpliktslånetagare, vilkas lån belastat värnpliktslånefonden till ett sammanlagt belopp av nära 30 000 kronor.

Med hänsyn till värnpliktslånefondens ställning den 30 juni 1958 och den beräknade omfattningen av verksamheten under budgetåret 1958/59 anser socialbyrån en ytterligare kapitalinvestering i fonden erforderlig.

Departementschefen

Jag föreslår, under hänvisning till socialbyråns framställning, att 200 000 kronor anvisas för innevarande budgetår såsom kapitalinvestering i värnpliktslånefonden. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Värnpliktslånefonden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 200 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Carl Hanström

Kapitalinvesteringar

Socialdepartementet

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anmäler härefter under socialdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

III. Statens allmänna fastighetsfond

[1] 6. Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården. Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 2 350 000 kronor.

Socialstyrelsen har (skr. 25/7 1958) hemställt om anvisande av medel för uppförande av elevförläggningar vid Sundbo yrkesskola i Fagersta, vilken drabbats av brand.

Vid Sundbo fanns före branden bl. a. två öppna elevhem, Herrgården och Nygård med 15 platser vardera. Den 1 maj 1958 nedbrann elevförläggningen Nygård till grunden. Den brunna byggnaden innehöll kök, ekonomiutrymmen och diskrum, elevmatsal, dagrum, två tvättrum, 15 elevrum, vaktrum, gästrum, isoleringsrum, rökrum, toalettrum samt förråds- och syrum. Vidare fanns i byggnaden pannrum, bränslerum samt omklädnings- och snyggningsrum m. m.

Styrelsen föreslår, att två elevpaviljonger uppföres i stället för det nedbrunna elevhemmet. Den ena paviljongen bör anordnas som en öppen elevavdelning med tio platser och den andra som en sjuk- och mottagningsavdelning med åtta platser. Genom den minskning av elevgrupperna som uppnås härigenom kan vården effektiviseras. Samtidigt ökar platsantalet vid skolan med tre, vilket är synnerligen angeläget i den nuvarande plats situa-

tionen. Vidare föreslås, att kök och matsal m. m. vid elevhemmet Herrgården omdisponeras för övergång till barsevering. Avsikten härmed är att samtliga elever vid de tre förläggningarna skall intaga sina måltider på Herrgården. Slutligen bör vissa förrådslokaler för personalbostadshus m. m. anordnas.

Kostnaderna för att genomföra förslagen har av byggnadsstyrelsen beräknats till 642 000 kronor. Härav belöper 240 000 kronor på den öppna elevavdelningen, 300 000 kronor på sjuk- och mottagningsavdelningen, 82 000 kronor på omdisposition av kök och matsal m. m. i elevförläggningen Herrgården samt 20 000 kronor på anordnandet av förrådslokaler m. m.

Kommittén för ungdomsvårdsskolorna tillstyrker förslaget om inrättandet av två elevavdelningar vid skolan i stället för den nedbrunna byggnaden. Med hänsyn till det alltmer svårbehandlade och kriminaliserade klientelet vid ungdomsvårdsskolorna är det angeläget, att skolorna får större möjligheter att fördela klientelet på mindre avdelningar. Elevernas anpassning till ungdomsvårdsskolan underlättas, om de vid intagningen vistas i en mindre elevgrupp under intensiv personaltillsyn. Särskilda mottagningsavdelningar torde också i någon mån lätta trycket på specialavdelningarna.

Då vatten- och avloppssystemet vid Sundbo måste läggas om under de närmaste åren anser kommittén, att det är förmånligt att redan nu medel anvisas för att möjliggöra att de blivande elevförläggningarna skall kunna inkopplas på det nya vatten- och avloppssystemet. Kostnaderna härför beräknas till 50 000 kronor. Om sistnämnda belopp anvisas minskar medelsbehovet för det av socialstyrelsen föreslagna byggnadsprogrammet med 5 000 kronor. Kommittén föreslår sålunda att (637 000 + 50 000) 687 000 kronor anvisas till de angivna ändamålen.

Departementschefen

Sundbo yrkesskola är avsedd för i begåvningshänseende normalt utvecklade manliga elever, som omhändertagits efter 15 men före 18 års ålder. Sedan en av elevförläggningarna förstörts genom brand har platsantalet vid Sundbo minskats med femton. Verksamheten har på grund härav, trots vissa provisorier, kunnat bedrivas endast i reducerad omfattning. Med hänsyn till de goda sysselsättningsmöjligheterna vid skolan och den avsevärda bristen på platser vid yrkesskolorna för pojkar anser jag, att den brunna byggnaden snarast bör ersättas med nybyggnad.

Enligt socialstyrelsens förslag skall två nya elevbyggnader uppföras vid skolan. Av dessa avses den ena inrymma en öppen elevavdelning med tio platser och den andra en sjuk- och mottagningsavdelning med åtta platser.

Med anledning av förslaget om anordnandet av den sistnämnda avdelningen vill jag erinra om att kommittén för ungdomsvårdsskolorna i ett i oktober 1958 avgivet betänkande med förslag till utbyggnad av ungdomsvårdsskolorna bl. a. föreslagit, att sjuk- och mottagningsavdelningar skall uppföras vid vissa yrkesskolor för pojkar. Kommitténs förslag kommer senare i år att i särskild proposition redovisas för riksdagen. Då frågan om

anordnandet av sjuk- och mottagningsavdelningar vid skolorna bör bedömas i ett sammanhang är jag inte beredd att nu ta ställning till socialstyrelsens förslag i denna del.

Vad sedan angår frågan om nybyggnad av en öppen elevavdelning vid skolan finner jag det angeläget, att skolan tillföres en sådan avdelning med minst samma kapacitet som den nedbrunna avdelningen. Denna var avsedd för femton elever. Vissa möjligheter till överbeläggning av avdelningen fanns dessutom. Den nya elevavdelningen bör därför göras större än vad socialstyrelsen föreslagit. Jag förordar att en ny elevpaviljong bygges med plats för 20 elever. Paviljongen bör anordnas så att eleverna kan fördelas på två grupper. Härigenom tillgodoses de av socialstyrelsen och kommittén för ungdomsvårdsskolorna framförda önskemålen om uppdelning av eleverna på mindre grupper.

Byggnadsstyrelsen har utarbetat nya ritningar och ny kostnadsberäkning i enlighet med det sagda. Kostnaden för en ny paviljong för 20 elever kan beräknas till 450 000 kronor. För omdisposition av kök och matsal m. m. i elevförläggningen Herrgården samt för anordnandet av förrådslokaler m. m. bör i enlighet med socialstyrelsens förslag beräknas 102 000 kronor.

Med anledning av vad kommittén för ungdomsvårdsskolorna anfört om avloppsförhållandena vid skolan får jag hänvisa till vad chefen för finansdepartementet vid anmälan tidigare denna dag av förslaget till stat för statens allmänna fastighetsfond anfört rörande medelsanvisning till bl. a. omläggning av vatten- och avloppssystemet vid vissa ungdomsvårdsskolor.

Medelsbehovet till byggnadsarbeten vid Sundbo enligt mitt förslag uppgår således till (450 000 + 102 000) 552 000 kronor. Anslag för ändamålet bör anvisas på tilläggsstat för innevarande budgetår.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 552 000 kronor.

V. Statens utlåningsfonder

[2] 2. **Lånefonden för bostadsbyggande.** Riksdagen har medgivit, att preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande, under budgetåret 1958/59 må meddelas intill ett belopp av 700 000 000 kronor. Till lånefonden för bostadsbyggande har vidare för sagda budgetår anvisats ett investeringsanslag av 600 000 000 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. 28/8 1958) föreslagit dels att förenämnda ram för den preliminära långivningen ökas med 90 000 000 kronor till 790 000 000

kronor, dels att å tilläggsstat till lånefonden för bostadsbyggande anvisas ett anslag av 50 000 000 kronor. Styrelsen har sedermera (skr. 6/11 1958) redovisat nya beräkningar beträffande ifrågavarande långivning och därvid ansett, att ramen för preliminära beslut om tertiärlån bör ökas med ytterligare 20 000 000 kronor. I skrivelse den 27 november 1958 har styrelsen föreslagit ändringar i bestämmelserna om högsta belåningsvärden för bostadshus samt beräknat att de förordade ändringarna föranleder behov av ökning av ramen för preliminära beslut om lån under budgetåret 1958/59 med 18 000 000 kronor.

Departementschefen

Åren 1954—1956 tillkom ca 57 000 lägenheter årligen. Tillskottet ökade år 1957 till inte mindre än 64 500 lägenheter. Det beräknas att 1958 ca 63 000 lägenheter blev färdiga.

För igångsättning av nya bostadsbyggnadsföretag under innevarande budgetår har följande program uppställts (prop. 119: 1958 och statsv.prop. B: 1958, bil. 7):

Tertiärbelånade flerfamiljshus samt rad- och kedjehus	41 500	lägenheter
Egnahemsbelånade hus	16 000	»
Pensionärshem till vilka beviljas statsbidrag	1 500	»
Privatfinansierade bostadshus	4 000	»
		<hr/>
	Summa	63 000 lägenheter

Bostadsstyrelsen har i förenämnda skrivelse den 6 november 1958 anmält att det beräknades att intill utgången av 1958 flerfamiljshus inrymmande 31 000 lägenheter komme att påbörjas, vilka finansierades med tertiärlån som skulle avräknas å innevarande budgetårs medelsram. Enligt vad jag erfarit kan numera antagas att ifrågavarande igångsättning av nya företag fått ändå större omfattning. I detta sammanhang bör beaktas, att lån för företag med 3 000 lägenheter, vilka påbörjats före den 1 juli 1958, belastar innevarande budgetårs medelsram. Av ramen för tertiärlån torde därför för igångsättning under första halvåret 1959 återstå endast 60 000 000 kronor, vilket medger en igångsättning av statsbelånade flerfamiljshus som inrymmer ca 6 500 lägenheter.

Att igångsättningen av nya bostadsbyggnadsföretag under hösten 1958 fått osedvanligt stor omfattning sammanhänger främst med arbetsmarknadsläget. Det har gällt att utnyttja möjligheterna dels att bereda byggnadsarbetarna en så god sysselsättning under vintern som över huvud taget har bedömts möjlig, dels att i snabbare takt tillgodose behovet av bostäder. Enär en avsevärd minskning i vissa andra slags byggnadsarbeten inträffat, har sysselsättningen bland byggnadsarbetarna i själva verket kunnat hållas uppe endast genom att bostadsbyggandet på angivet sätt väsentligt ökats.

Under första halvåret 1958 påbörjades tertiärbelånade flerfamiljshus avsedda att inrymma ca 17 000 lägenheter. Frågan om igångsättningens storlek under första halvåret 1959 blir främst beroende av en bedömning av

byggnadsarbetarnas sysselsättningsmöjligheter under vintern 1959/60. Om nuvarande konjunkturläge blir bestående ännu en tid, torde byggnadsarbetarna kunna beredas god sysselsättning nästa vinter endast under förutsättning att bostadsbyggandet får stor omfattning och att igångsättningen av företag fördelas över året på sådant sätt, att sysselsättningen vid byggnadsarbetena blir hög under vintermånaderna. För att så skall bli fallet krävs, att ett relativt stort antal företag påbörjas redan under andra kvartalet i år. Igångsättningen bör i varje fall inte ges mindre omfattning än under samma tid förra året.

På grund av det anförda beräknar jag, att igångsättningen under innevarande budgetår i förhållande till det förut nämnda programmet bör ökas så att under första halvåret 1959 skall kunna påbörjas tertiärbelånade flerfamiljshus inrymmande minst 17 000 lägenheter. Följande reviderade plan för igångsättningen bör i så fall fastställas:

Tertiärlån till flerfamiljshus	48 000	lägenheter
Statslån till småhus (egnahem, rad- och kedjehus)	17 500	»
Pensionärshem för vilka beviljats statsbidrag	1 500	»
Övriga hus	4 000	»
	<hr/>	
	Summa 71 000	lägenheter

En omräkning av ramen för den preliminära långivningen under innevarande budgetår bör ske med utgångspunkt från denna igångsättningsplan och med beaktande tillika av att, såsom förut anförts, tertiärlån för flerfamiljshus med tillhoppa 3 000 lägenheter, vilka påbörjats före den 1 juli 1958, belastar årets medelsram.

Lånebeloppens storlek är beroende bl. a. av belåningsvärdenas höjd. Bostadsstyrelsen har föreslagit en genomsnittlig höjning av belåningsvärdena med omkring 5 procent och en ökning därutöver av lånebeloppen, sammanhängande med att man vid en höjning av belåningsvärdena inte kan påräkna en däremot svarande ökning av primär- och sekundärlån.

Bostadsstyrelsens förslag i fråga om belåningsvärdena är jag f. n. inte beredd att ta slutlig ställning till. Följande allmänna synpunkter torde emellertid böra beaktas. Ett säkert belägg för att de fastställda belåningsvärdena påtagligt understiger kostnadsnivån för rationellt bedrivna företag har inte erhållits. Såsom bostadsstyrelsen påpekat är erfarenhetsmaterialet ännu bräckligt. Under 1958 har byggnadskostnadsindex visat en fallande tendens. Den faktiska kostnadsnivån torde ha sänkts ännu mera beroende på rationaliseringsåtgärder. Om nuvarande konjunkturläge består ännu en tid, torde nivån komma att sänkas ytterligare.

Bostadsstyrelsen har intagit den principståndpunkten att vid en konstant eller sjunkande indexnivå en viss systematisk sänkning av belåningsvärdena bör genomföras. Ingen torde på allvar kunna bestrida en sådan mening.

Även om den tidigare rådande kostnadsnivån kan visas motivera någon höjning av belåningsvärdena synes det under rådande förhållanden tvek-

samt om det nu är lämpligt att mera allmänt höja belåningsvärdena. Ange- lägenheten av att bostadsproduktionen i nuvarande läge ges en mycket stor omfattning gör, att en höjning av belåningsvärdena, som inte förbindes med en däremot svarande ökning av långivningen, förefaller diskutabel. Hur man än vill se på förslaget om en allmän höjning av belåningsvärdena synes det uppenbart, att översynen av bestämmelserna bör fullföljas. Erfarenhe- ten visar bl. a. att för vissa hustyper nuvarande bestämmelser är påtagligt ogynnsamma. Vad bostadsstyrelsen föreslagit i syfte att skapa större rätt- visa ur belåningssynpunkt mellan främst olika hustyper bör noga prövas. Styrelsens förslag är f. n. föremål för remissbehandling. Sedan denna är avslutad har jag för avsikt att slutligt överväga i vad mån jämkningar i gäl- lande bestämmelser är erforderliga.

Med hänsyn till det anförda bör föreskrifterna om belåningsvärden enligt min mening inte nu ändras. De genomsnittliga lånebeloppen per lägenhet torde böra beräknas med ledning av gällande bestämmelser i ämnet.

I anledning av de gjorda övervägandena beräknar jag ramen för den pre- liminära långivningen under innevarande budgetår enligt följande uppställ- ning:

Tertiärlån till flerfamiljshus	Milj. kronor 475
Egnahemslån till nybyggnad	300
Tertiärlån till småhus	18
Egnahemslån till ombyggnad samt förbättringslån	37
	Summa 830

Då ramen för den preliminära långivningen under budgetåret 1958/59 fastställts till 700 000 000 kronor, bör ramen utvidgas med (830 000 000 — 700 000 000) 130 000 000 kronor.

Vad härefter angår anslagsbehovet torde, på grund av bl. a. det opåräk- nat stora färdigställandet av lägenheter under år 1957, för innevarande bud- getår medel böra anvisas å tilläggsstat. Bostadsstyrelsen har beräknat att 50 000 000 kronor erfordras för ändamålet. Jag godtar denna beräkning.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1958/59 preliminära be- slut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostads- byggande, må meddelas intill ett belopp av 830 000 000 kro- nor;

b) till *Lånefonden för bostadsbyggande* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investerings- anslag av 50 000 000 kronor.

VI. Fonden för låneunderstöd

[3] 2. Räntefria lån till bostadsbyggande. Riksdagen har medgivit, att pre- liminära beslut om lån, som skall utgå från anslaget till räntefria lån till

bostadsbyggande, under budgetåret 1958/59 må meddelas intill ett belopp av 130 000 000 kronor. För innevarande budgetår har vidare till räntefria lån till bostadsbyggande anvisats ett investeringsanslag av 180 000 000 kronor.

Bostadsstyrelsen har (skr. 28/8 1958) föreslagit dels att förenämnda ram för den preliminära långivningen ökas med 15 000 000 kronor, dels att å tilläggsstat till räntefria lån till bostadsbyggande anvisas ett anslag av 30 000 000 kronor.

Departementschefen

I det föregående har jag förordat en utvidgning av ramen för preliminära beslut om lån, som skall utgå från lånefonden för bostadsbyggande. Förslaget är i första hand beroende på att jag funnit, att en utökning av det för budgetåret 1958/59 uppställda byggnadsprogrammet bör ske. Om förslaget godtages, kommer antalet preliminära beslut om tilläggs lån för flerfamiljshus att ökas avsevärt. På grund härav beräknar jag, att ramen för preliminära beslut om räntefria lån till bostadsbyggande för innevarande budgetår bör utvidgas med 20 000 000 kronor från 130 000 000 kronor till 150 000 000 kronor.

Till räntefria lån till bostadsbyggande har för innevarande budgetår anvisats 180 000 000 kronor. *Bostadsstyrelsen* har i förenämnda skrivelse beräknat anslagsbehovet till 207 000 000 kronor och ansett att å tilläggsstat bör anvisas 30 000 000 kronor. Ifrågavarande anslagsbehov är främst beroende av att behovet av medel under förra budgetåret blev större än som beräknats. Utanordning av lån till ett sammanlagt belopp av 25 000 000 kronor fick därför skjutas över på innevarande budgetår. I anledning härav torde å tilläggsstat för innevarande budgetår böra anvisas ett belopp av 25 000 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

a) medgiva, att under budgetåret 1958/59 preliminära beslut om lån, som skall utgå från anslaget till räntefria lån till bostadsbyggande, må meddelas intill ett belopp av 150 000 000 kronor,

b) till *Räntefria lån till bostadsbyggande* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 25 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bengt Wilhelmsson

Kapitalinvesteringar

Kommunikationsdepartementet

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för kommunikationsdepartementet, statsrådet Skoglund, anmäler härefter under kommunikationsdepartementets handläggning hörande ärende angående kapitalinvestering å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

I. Statens affärsverksfonder

B. Televerket

[1] 6. **Telefon- och telegrafstationer.** Under åberopande av vad jag förut denna dag anfört vid anmälan i statsverkspropositionen av kapitalinvesteringarna under televerket (bil. 27, p. 3) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Telefon- och telegrafstationer* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 1 100 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:
Sven Swarting

Kapitalinvesteringar

Jordbruksdepartementet

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 3 januari 1959.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, STRÄNG, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, NETZÉN, JOHANSSON, AF GEIJERSTAM.

Chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Netzén, anmäler härefter under jordbruksdepartementets handläggning hörande ärenden angående kapitalinvesteringar å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 samt anför därvid följande.

V. Statens utlåningsfonder

[1] 9 a. Lånefonden för insamling av skogsfrö. Vid 1949 års riksdag (prop. 2; rskr. 21) beslöts inrättandet av en statlig lånefond, benämnd lånefonden för insamling av skogsfrö. Såsom kapital för fonden har å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1948/49 anvisats ett investeringsanslag av 500 000 kr., å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1953/54 ett investeringsanslag av 100 000 kr. samt å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1955/56 ett investeringsanslag av 400 000 kr.

Vid utgången av budgetåret 1957/58 förelåg å fonden ett outnyttjat belopp av 20 000 kr.

Skogsstyrelsen (skr. 10/11 1958) hemställer, att å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår skall till fonden anvisas ett investeringsanslag av 500 000 kr.

Skogsstyrelsen erinrar om att styrelsen i sin anslagsskrivelse för nästa budgetår hemställt om en förstärkning av ifrågavarande fond med 500 000 kr. Enligt vad som då kunde bedömas skulle något tillskott av medel till fonden redan innevarande budgetår icke vara behövt. Sedermera har det emellertid enligt styrelsen visat sig, att kottillgången detta budgetår blir så pass stor, att ett tämligen omfattande lånebehov gjort sig märkbart. Från skogsvårdsstyrelsehåll har inkommit framställningar om frölån till belopp,

som tillsammanantagna redan överstiger tillgången på medel i fonden. Ytterligare låneframställningar är att förvänta. Styrelsen anför, att det är utomordentligt angeläget, att skogsvårdsstyrelserna beredes ekonomiska möjligheter att tillgodose sitt behov av frö, när tillfälle därtill yppas. I sammanhanget framhålles, att statens skogsforskningsinstitut vid en nyligen verkställd bedömning av behovet av skogsvårdsåtgärder i landet utgått från att en kraftig intensifiering och uppräckning av fröinsamlingsverksamheten skall komma till stånd. De nu aktuella lånebehoven avser icke blott medel till direkta fröanskaffningskostnader innevarande vinter utan i viss utsträckning jämväl medel till klängning av kott, som insamlats under närmast föregående budgetår, då kotttillgången var mycket god och skogsvårdsstyrelserna så långt resurserna räckte sökte utnyttja alla insamlingsmöjligheter. Ett tillgodoseende av föreliggande lånebehov nödvändiggör, att den tidigare för nästa budgetår begärda förstärkningen av frölånefonden kommer till stånd redan innevarande budgetår. Styrelsen anmärker, att en omedelbar förstärkning av fonden synes vara av betydelse jämväl ur synpunkten att kunna under vintern skapa sysselsättning med kottplockning för inom skogsbruket yrkesverksamma, vilka på grund av vikande konjunkturen blivit utan arbete.

Departementschefen

I överensstämmelse med de synpunkter skogsstyrelsen framfört, bör skogsvårdsstyrelserna — med tanke på de betydande skogsodlingsinsatser som det även av arbetsmarknadsskäl är angeläget att åstadkomma mångenstädes i landet — beredas möjligheter att när tillfälle därtill yppas tillgodose sitt behov av frö ej blott för den närmaste odlings säsongen utan även för något längre tid. Den rikliga tillgången på kottar innevarande vinter får antagas komma att utnyttjas av skogsvårdsstyrelserna så långt detta befinnes möjligt. Det bör då tillses, att medelstillgången i lånefonden för insamling av skogsfrö ej är så knapp att insamlingsmöjligheterna därigenom försvåras eller begränsas. Enär den nu föreliggande behållningen i fonden befinnes vara så ringa, att fonden måste tillföras ytterligare medel för att i skälig omfattning kunna fylla sitt ändamål, vill jag förorda ett kapitaltillskott till densamma av den storleksordning skogsstyrelsen föreslagit, nämligen 500 000 kronor. Sagda belopp bör anvisas å tilläggsstat för innevarande budgetår.

Jag hemställer i enlighet härmed, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Lånefonden för insamling av skogsfrö* å tilläggsstat II till riksdagen för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.

[2] **9 b. Skogsväglånefonden.** Under hänvisning till vad jag denna dag anför vid anmälan av ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat

II till riksstaten för budgetåret 1958/59 (bil. 5, p. 4) hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att till *Skogsväglånefonden* å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1958/59 anvisa ett investeringsanslag av 1 000 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

R. Henriksson

Bihang**Förteckning****över av Kungl. Maj:st hos riksdagen äskade anslag å tilläggsstat II
till riksstaten för budgetåret 1958/59****Driftbudgeten****A. Egentliga statsutgifter***IV. Försvarsdepartementet*

E: 19	Kostnader för organiserande av en svensk FN-styrka, <i>reservationsanslag</i>	6 000 000
-------	---	-----------

V. Socialdepartementet

E: 8	Kostnader för arbetslöshetens bekämpande m. m., <i>reservationsanslag</i>	71 000 000
E: 9	Beredskapsarbeten på vägar och gator, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	75 000 000
E: 10	Kostnader för arbetsmarknadsstyrelsens förrådsverksamhet, <i>reservationsanslag</i>	2 000 000
		<u>148 000 000</u>

VI. Kommunikationsdepartementet

Väghållningen på landet samt i städer och stadslänkande samhällen, där kronan är väghållare:

B: 8	Byggande av riksvägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	1 000 000
B: 9	Byggande av länsvägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	21 000 000
B: 10	Byggande av ödebygdsvägar, <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	3 000 000
		<u>25 000 000</u>

VIII. Ecklesiastikdepartementet

E: 88	Bidrag till inventarier i studentbostadshus, <i>reservationsanslag</i>	810 000
N: 16	Arkivstudier i Sovjetunionen, <i>reservationsanslag</i>	50 000
		<u>860 000</u>

IX. Jordbruksdepartementet

G: 7	Bidrag till Föreningen för växtförädling av fruktträd ...	65 000
	Bidrag till skogsvårdsstyrelserna:	
I: 4	Omkostnader, <i>reservationsanslag</i>	75 000

I: 6a	Vissa vägbyggnadsarbeten å enskilda och statliga skogar, m. m., <i>reservationsanslag</i> , att avräknas mot automobilskattemedlen	5 000 000
I: 28	Byggnads- och underhållsarbeten vid statens skogsskolor m. m., <i>reservationsanslag</i>	535 000
		5 675 000

X. Handelsdepartementet

H: 7	Avsättning till fonden för idrottens främjande	810 000
------	--	---------

XI. Inrikesdepartementet

B: 63a	Bidrag till uppförande och utrustning av en psykiatrisk klinik vid S:t Görans sjukhus i Stockholm m. m., <i>reservationsanslag</i>	867 000
	Säger för driftbudgeten	187 212 000

Kapitalbudgeten**Kapitalinvestering**

I. Statens affärsverksfonder

B. Televerket

Kommunikationsdepartementet:

Telefon- och telegrafanläggningar:

6	Telefon- och telegrafstationer	1 100 000
---	--------------------------------------	-----------

III. Statens allmänna fastighetsfond

Socialdepartementet:

6	Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården	552 000
---	---	---------

IV. Försvarets fonder

A. Försvarets fastighetsfond

Arméns delfond:

10 a	Återställande av vissa genom brand förstörda byggnader .	92 000
------	--	--------

Marinens delfond:

17 a	Återställande av en genom brand förstörd byggnad	20 000
------	--	--------

112 000

V. Statens utlåningsfonder

Försvarsdepartementet:

1 a	Värnpliktslånefonden	200 000
-----	----------------------------	---------

Socialdepartementet:

2	Lånefonden för bostadsbyggande	50 000 000
---	--------------------------------------	------------

Jordbruksdepartementet:	
9 a	Lånefonden för insamling av skogsfrö 500 000
9 b	Skogsväglånefonden 1 000 000
	<u>51 700 000</u>

VI. Fonden för låneunderstöd

Socialdepartementet:	
2	Räntefria lån till bostadsbyggande <u>25 000 000</u>
	Säger för kapitalbudgeten 78 464 000